GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România și străinătate:

Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ: la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE: O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 128. *Duminecă 9 (21) Iunie* 1885.

Brașovŭ, 8 (20) Iunie 1885.

Nelinișcea și mânia, ce-i cuprinde pe adversarii egalei nóstre îndreptățirĭ de câte orĭ vĕdŭ că naționalitățile din țéră se unescŭ la o acțiune comună, fie cu scopŭ de a dobêndi ceva în favórea intereselor lor séu spre a și le apĕrá când suntŭ amenințate și violate, — acésta nelinișce și mâniă arată învederatŭ și neîndoiosŭ, câtŭ de multŭ au greșitŭ și greșescŭ aceste naționalitățĭ politicesce, décă în cestiunile de comunŭ interesŭ nu mergŭ mână 'n mână.

Despre acésta ni s'a datŭ ocasiune a ne convinge și acum de curêndŭ.

Trei județe: alŭ Brașovului, alŭ Sibiiului și alŭ Bistriță-Năsĕudului s'au pronunțatŭ categoricŭ în modŭ reprobătorŭ asupra nisuințelorŭ reuniunilorŭ de cultură maghiare. In tóte aceste trei comitate Românii au votatŭ împreună cu Sașii în contra sprijinirei acelorŭ reuniunĭ.

Procederea acésta solidară a Românilorŭ și a Sașilorŭ se 'nțelege că nu a fostŭ pe placulŭ teroriștilorŭ și a șoviniștilorŭ ungurĭ. Contrarii noștri comunĭ politicĭ și naționalĭ sciu, că afară de forța brutală a puterei de statŭ nu esiste decâtŭ unŭ singurŭ mijlocŭ spre a ni se impune ei noă, stabilindŭ în loculŭ respectului legei și alŭ egalității de dreptŭ liberulŭ lorŭ arbitriu, și acestŭ unicŭ mijlocŭ este întriga și desbinarea.

In tóte potŭ sĕ fie inferiorĭ contrarii noștri, că după esperiențele ce le-amŭ făcutŭ dela 1867 încóce trebue sĕ credemŭ că sunt chiar necapabilĭ de a guverná unŭ statŭ cu atâtea trebuințe și nĕcăzurĭ ca acesta. Intr'o privință însĕ ei ni se presentă ca neîntrecuțĭ măestrii: când adecă se tractéză de a țese intrigĭ și a desbiná elementele nemaghiare din țéră.

Décă nu erau atâtŭ de dibacĭ în astă privință, Maghiarii astăḑĭ la putere nu ar fi avutŭ satisfacțiunea de a vedé Transilvania îngenunchiată la piciórele lorŭ și drepturile politice naționale ale popórelorŭ ei cu desĕvêrșire distruse. Atuncĭ Românii și Sașii arŭ fi mers mână'n mână în tóte cestiunile de interesŭ comunŭ naționalŭ și în cestiunea de autonomiă și orĭ câtŭ de mare ar fi fostŭ presiunea puterei de statŭ, nu putea nicĭodată sĕ ajungă lucrurile până acolo, încâtŭ pentru ca sĕ ni se recunóscă cetățenia în statŭ sĕ avemŭ lipsă a fi botezațĭ din nou de fișpanulŭ Banffy și a produce testimonii de bună purtare „patriotică“ dela inspectorii de scóle regescĭ unguresci.

Despre aceea, credemŭ, nu se va mai îndoi nicĭ unŭ omŭ cu minte, că după atâtea pierderĭ și după atâta umilire, nu le remâne naționalitățilorŭ altă cale spre a repará rĕulŭ, a'șĭ recâștigă véḑa și a face sĕ li se respecte drepturile, decâtŭ numai lupta solidară și energică în contra uneltirilorŭ dușmane.

Numai printr'o alianță strînsă Nemaghiarii mai potŭ pune stavilă astăḑĭ nenorocitei pornirĭ de maghiarisare și de distrugere a totŭ ce nu este pe placulŭ celorŭ dela putere.

Décă dér nisce ḑiare de frunte maghiare, după ce au vĕḑutŭ procederea unanimă a Românilorŭ și a Sașilorŭ ardelenĭ în afacerea „Kulturegylet“-ului din Clușiu, vérsă focŭ și pară pentru că „Sașii s'au aliatŭ cu Românii în contra Maghiarilorŭ,“ atuncĭ ele nu constată decâtŭ o necesitate politică ce a devenitŭ neîncungiurabilă în împrejurările de față.

De s'au aliatŭ Românii cu Sașii de faptŭ și în tótă forma séu nu, vorba e că aceste douĕ naționalitățĭ suntŭ aḑĭ într'unŭ felŭ amenințate și prin urmare și apĕrarea lorŭ nu póte fi decâtŭ totŭ unŭ felŭ.

Se nasce însĕ grava întrebare, că óre din punctŭ de vedere politicŭ, după ce odată lucrurile au ajunsŭ așa departe, este séu nu consultŭ ca Românii și Sașii sĕ înainteze numai paralelŭ spre scopulŭ lorŭ comunŭ séu sĕ cere, ca sĕ se sfătuiască împreună și sĕ procédă în cause comune în comunŭ, după unŭ planŭ bine chibzuitŭ?

—o—

Rutenii în Reichsrath.

»Myr«, organulŭ Metropolitului Sembratovicĭ, ḑice în privința atitudinei deputațilorŭ rutenĭ, mai vêrtosŭ a celorŭ trei carĭ au fostŭ aleșĭ prin influința partidei rutene, între altele:

»Deputații rutenĭ nu potŭ sĕ facă parte nicĭ din clubulŭ Polonilorŭ, nicĭ din clubulŭ Hohenwart séu Coronini; din clubulŭ Polonilorŭ chiar de aceea nu, pentru că acesta represintă numai interese specifice polone. Toțĭ deputații rutenĭ, sĕ formeze unŭ grupŭ de sine stătătorŭ, care avêndŭ în vedere interesele generale ale statului și apoi ale Galiției sĕ procédă în tóte afacerile economice galițiane în înțelegere cu clubulŭ polonŭ. In cestiunĭ naționale însĕ, cei cincĭ deputațĭ rutenĭ trebue sĕ fie solidarĭ, apĕrândŭ cu cea mai mare energiă limba rutênă și conservarea religiunei și a ritului greco-catolicŭ.

»Gazeta Narodowa« nu e mulțămită cu acésta, pentru că ar fi așteptatŭ ca Rutenii sĕ formeze unŭ grupŭ în clubulŭ polonŭ, dér se mângâie cu aceea, că organulŭ Metropolitului combate cu tótă tăria nisuințele centralistice ale partidei germane și-șĭ esprimă simpatia față cu stăruințele partidei celorŭ din drépta pentru egala îndreptățire.

—o—

Crisa ministerială in Italia.

Scimŭ că cu ocasiunea desbaterei generale asupra bugetului ministeriului afacerilorŭ străine, ministeriulŭ Depretis-Mancini a învinsŭ cu o maioritate numai de vr'o 20 de voturĭ. N'a trecutŭ însĕ multŭ și acéstă victoriă s'a prefăcutŭ într'unŭ desastru completŭ. Discusiunea specială, pe paragrafi, a urmatŭ în tótă liniștea până după votarea secretă. La cetirea voturilorŭ o iritațiune mare cuprinse pe toțĭ deputații, căcĭ voturile date incontra bugetului erau multe, în fine publică președintele resultatulŭ: dintre 322 de deputațĭ, carĭ au luatŭ parte la votŭ, 163 s'au declaratŭ pentru și 159 contra primirei bugetului ministerului de esterne.

De órece în casulŭ de față maioritatea făcea 162 voturĭ, guvernulŭ a avutŭ numai unŭ singurŭ votŭ maioritate și și acestŭ votŭ era alŭ ministrului Mancini, care a votatŭ împreună cu colegii séi pentru bugetŭ. In asemenĭ împrejurărĭ cabinetulŭ Depretis-Mancini a trebuitŭ sĕ-șĭ ḑică, că nu mai posede încrederea camerei și după o consultare seriósă s'a decisŭ sĕ-șĭ dea dimisiunea.

Alaltaerĭ a declaratŭ ministrulŭ-președinte Depretis în cameră, că cabinetulŭ în urma votului dela 17 și-a datŭ dimisiunea și că miniștrii vorŭ sta la postulŭ lorŭ numai provisoriu, până la numirea noului ministeriu.

Astfelŭ căḑŭ și ministerulŭ Depretis din causa politicei coloniale, tocmai așa precum a căḑutŭ în Francia ministerulŭ Ferry și în Anglia ministerulŭ Gladstone. Scirile cele întristătóre, ce soriră dela Marea roșiă, unde se prăpădescŭ bieții soldațĭ italianĭ prin totŭ felulŭ de bóle fără de nicĭ unŭ scopŭ, au produsŭ marea nemulțămire în țéră, care se îndréptă acum în contra cabinetului și mai alesŭ în contra ministrului de esterne Mancini.

Părerea generală, ce domnesce în Italia este, că primulŭ ministru Depretis nu póte fi ușorŭ înlocuitŭ prin altulŭ. De aceea se crede, că ministeriulŭ se va reconstrui și că numai Mancini se va retrage definitivŭ de pe arena ministerială.

—o—

Noulŭ ministerŭ englesescŭ.

După o încordată așteptare, aḑĭ putemŭ da lista noului cabinetŭ englesŭ, care e compusŭ în modulŭ următorŭ: Salisbury prim-ministru și la esterne, Giffad lordŭ cancelarŭ, Northcote lordŭ președinte alŭ consiliului secretŭ, Hicks-Beach secretarŭ de statŭ la interne, colonelŭ Stanley secretarŭ de statŭ alŭ coloniilorŭ, Smith secretarŭ de statŭ la rĕsboiu, Hamilton ântêiulŭ lordŭ alŭ admiralității, Churchill secretarŭ de statŭ pentru India, Carlof Carnarvon loc. lordŭ alŭ Irlandei, Manners șefŭ alŭ departamentului postelorŭ. Celelalte numirĭ suntŭ de unŭ rangŭ secundarŭ.

Impresiunea ce a produs'o cabinetulŭ Salisbury este în genere puținŭ favorabilă, trece mai multŭ de unŭ cabinetŭ provisoriu și se pare cu neputință, ca după nouĕle alegerĭ în Noemvre sĕ rĕmână în oficiu, celŭ puținŭ așa spune o telegramă din Londra cătră „N. fr. Presse.“ Maioritatea țĕrii este liberală și radicală, și chiar conservatorii admitŭ, că guvernulŭ lui Salisbury póte esista numai câtŭ timpŭ îlŭ suferŭ liberalii. Se crede chiar, că se va stabili o înțelegere între liberalĭ și conservatorĭ, dar discursurile lui Harcourt și Chamberlain dovedescŭ contrarulŭ. Harcourt a declaratŭ luptă nempăcată politicei de aventurĭ a lui Salisbury și Churchill în afacerĭ esterne, pe când Chamberlain merge până la cuțitŭ în contra Torilorŭ și ce privesce Irlanda a declaratŭ, că toțĭ funcționarii englesĭ arŭ trebui sĕ dispară de acolo și sĕ se întroducă o administrațiune curatŭ irlandesă.

—o—

SCIRILE ḐILEI.

»Pesti Naplo« ne spune, că în curêndŭ vomŭ fi fericițĭ cu câțiva noi fișpanĭ (prefecțĭ.) Se ḑice că fișpanulŭ de acum alŭ comitatului Huniádórei se va retrage de bună voiă și că în loculŭ lui va fi numitŭ vestitulŭ Barcsay Kalman, actualulŭ vicețpanŭ; acesta va fi numitŭ totodată membru alŭ camerei magnațilorŭ. Mai departe se ḑice, că în comitatele Bistriță-Năsĕudŭ și alŭ Têrnavelorŭ, carĭ suntŭ acum conduse de fișpanii altorŭ comitate, se va numĭ separatŭ câte unŭ fișpanŭ, fiindŭ propușĭ pentru aceste posturĭ comitele Bethlen Eduard și comitele Lonyay Bela. Locuitorii românĭ din comitatele numite potŭ fi dér liniscițĭ, căcĭ d-lŭ Tisza se îngrijesce d'a-le da fișpanĭ ungurĭ totŭ unulŭ ca unulŭ!

—0—

Cu privire la afacerea bietului învĕțătorŭ din Doboli de josŭ, vedemŭ în foile maghiare o declarațiune subscrisă de mai mulțĭ locuitorĭ ai acelei comune, în care aceștia spunŭ, că ei se deosibescŭ numai prin confesiune érŭ nu prin limbă de Uungurii reformațĭ și că au aceleșĭ simțĕminte cu aceștia. Bate la ochĭ spiritulŭ în care este compusă acéstă scrisóre. Ea a fostŭ scrisă negreșitŭ de unŭ Maghiarŭ, care numesce pe Românii din Doboli: »Sĕcui de religiunea greco-orientală«.

—0—

Joi a căḑutŭ în Clușiu în timpŭ de șépte minute grindină până în mărimea unui ou de porumbelŭ.

—0—

La 12 și 13 Iuniu n. s'a ținutŭ în Sighișóră têrgŭ de vite. Din 15 comune din ținutulŭ Têrnavei marĭ n'a fostŭ iertatŭ ómenilorŭ sĕ ducă vite la têrgŭ din causa bólei de gură și de unghii ce bântue în acele părțĭ. Prețurile au fostŭ fórte micĭ, ca pretutindenea aḑĭ, așa d. e. s'a vêndutŭ o vacă cu vițelŭ cu suma de 25 fl.

Ni se scrie din Sângeorgiulŭ de lângă Rodna cu data 17 Iuniu n.: »Ducêndu-se astăḑĭ Donisa Gagea în pădurea Dosulŭ stâncei, pe când mânca vĕḑù o lupóică cu unŭ puiŭ în gură venindŭ dreptŭ spre elŭ. Gagea nu-şĭ perdù curagiulŭ, ci cum sosì lupóica lângă elŭ o lovì cu muchea sĕcurei de căḑù la pămêntŭ ameţită. Luândŭ apoi puiulŭ ĭlŭ duse acasă, fără sĕ-lŭ fi pututŭ ajunge lupóica, care se desmetecise şi se luase după elŭ.« — M. H.

—0—

La 15 Iuniu n. nóptea a isbucnitŭ în Tyrnau, comit. Pojunului, unŭ incendiu care a distrusŭ aprópe 120 case, perindŭ în focŭ mai mulţĭ ómenĭ şi numĕróse vite. Paguba se urcă la 200,000 fl.

—0—

Conflictulŭ dintre ministrulŭ instrucţiunii şi biserica reformată în cestiunea subvenţiunii şcólelorŭ medii reformate e pe cale d'a se resolva. Conventulŭ bisericei reformate ţinutŭ în Pesta a primitŭ la 16 Iuniu n. în esenţă umilitórele condiţiunĭ ale lui Trefort, care face şcólele medii reformate mai cu totulŭ dependinte de statŭ. Chiarŭ foi unguresci îşĭ batŭ jocŭ de hotărîrea conventului.

—0—

Erĭ s'a întrunitŭ în Sibiiu consistoriulŭ evangelicŭ, avêndŭ a se ocupa cu cestiunĭ scolare şi anume cu dispoşiţiunea ministrului de a se introduce limba maghiară în scólele evangelice începêndŭ din clasa I primară.

—0—

Un trenŭ de plăcere, cu unŭ scăḑĕmântŭ de 50% din taxa de drumŭ, va pleca din Sibiiu la Petroşenĭ.

—0—

In Plasa Cubinŭ, comit. Timişiu, bântue bóla egipténă de ochĭ în modŭ epidemicŭ.

—0—

Trupa română, care s'a dusŭ la Cernăuţĭ spre a da mai multe representaţiunĭ, a repurtatŭ acolo, scrie Românulŭ«, celŭ mai mare succesŭ. Ea a datŭ mai ântêiu »Fântâna Blanduziei,« în care s'au distinsŭ mai cu deosebire d-nele Manolescu şi Nottara. După cumŭ i se scrie d'acolo, tótă poporaţiunea din Bucovina se grăbesce a se duce la Cernăuţĭ spre a vedea pe artiştii românĭ. A doua piesă representată de trupa română a fostŭ „Bărbatulŭ şi Amantulŭ.« Artiştii au avutŭ acelaşĭ succesŭ ca şi în „Fântâna Blanduziei."

—0—

Marea casă comercială A. Lauffer din Pesta a încetatŭ plăţile cu unŭ pasivŭ de 200,000 fl.

—0—

Ḑiarele din Spania aducŭ şcirea, că d-ra Teodorini a repurtatŭ ḑilele acestea la teatrulŭ celŭ mare del Liceo din Barcelona unŭ succesŭ strălucitŭ în „l'Elisir d'amore" a lui Donizetti. Succesulŭ artistei române a fostŭ cu atâtŭ mai mare, cu câtŭ publiculŭ era deprinsŭ a o privi a o cântăreţă de genulŭ dramaticŭ. Tótă lumea era fórte curiósă a vedea ce felŭ de Adina va fi domnişóra Teodorini, şi de aceea succesulŭ artistei face atâta sgomotŭ în lumea artistică spaniolă. Iată ce ḑice în acéstă privinţă „la Peninsula" din Barcelona: „Córda dramatică, care ne mişcase aşa de multŭ în „Ugonotti", „Aida" şi „Traviata", a cântatŭ într'unŭ chip miraculosŭ în „l'Elisir d'amore", cu o admirabilă corectitudine, cu sentimentŭ plinŭ de mişcare şi cu o ingeniositate, care a entusiasmatŭ pe tótă lumea." „Diario de Barcelona", „la Publicidad" şi alte gazete conţinŭ lungĭ articule în privinţa succesului din urmă alŭ tinerei artiste române.

—0—

Citimŭ în ḑiarulŭ italianŭ din Roma »Voce della Verità:« „In biserica colegiului Urban, eminenţa sa cardinalulŭ Simeoni, asistatŭ de monseniorulŭ Iacobini şi de monseniorulŭ Simoneschi, a consacratŭ Duminică, 24 Main pe monseniorulŭ Pavelŭ Iosifŭ Palma, din ordinulŭ Pasioniştilorŭ, ca archiepiscopŭ catolicŭ în Bucurescĭ. Pe lângă d. ministru alŭ României asistau la acéstă ceremonia eminenţia sa cardinalulŭ Rieci-Paraceiani, monseniorulŭ Kerby şi mai mulţĭ prelaţĭ şi episcopĭ italienĭ şi streinĭ, părintele generalulŭ Pasioniştiiorŭ, elevii colegiului Rutianŭ carĭ aparţinŭ României şi mai mulţĭ d-nĭ şi d-ne, rude şi amicĭ ai monseniorului Palma«.

—0—

O telegramă anunţă „Naţiunei,« că în Mihăilenĭ din judeţulŭ Dorohoiu a căḑutŭ pétră fórte abundentă şi în acelaşĭ timpŭ fórte mare; unele aveau mărimea unei nucĭ.

—0—

I se telegrafézâ »Voinţei Naţionale«, că Marţĭ séra la 5 óre, o esplosiă a distrusŭ la pulberia dela Lăculeţe noulŭ şi vechiulŭ grăunţarŭ, unde se grăunţézâ pulberea. Unŭ lucrătorŭ a muritŭ, ér altulŭ este gravŭ bolnavŭ.

—0—

Greva lucrătorilorŭ din Brünn a pricinuitŭ escese. Lucrătorii au spartŭ cu petre, la 16 Iuniu n. séra, ferestrile fabricei Sigmund Fischl. O companiă de soldaţĭ, care merse sĕ restabiléscă ordinea, a fostŭ huiduită de cei 8000 de lucrătorĭ. S'au spartŭ apoi tóte ferestrile fabricelorŭ Schöller şi fiu, Löw şi fiu, Reibhorn, Kafka şi Samek. Armata a fostŭ alarmată în casarme. S'a recviratŭ infanteriă, vênătorĭ, cavaleriă şi pompierĭ pentru restabilirea ordinei.

—0—

Guvernatorulŭ Alsaţiei-Lotaringiei, generalulŭ-mareşalŭ de câmpŭ br. Manteuffel, a muritŭ la 17 Iuniu n. în Karlsbad fiindŭ în etate de 76 anĭ.

—0—

Din motive economice, guvernulŭ grecescŭ a revocatŭ pe toţĭ ambasadorii sĕi din străinătate, afară de celŭ din Viena şi Constantinopole, înlocuindu-i cu agenţĭ diplomaticĭ.

——○——

O nouă scolă română.

Cigmău, 10 Iuniu 1885.

Domnule Redactorŭ! Credŭ a nu fi pré cutezată afirmatiunea, cumcă politica cea mai raţionabilă şi salutară pentru noi Românii în timpulŭ de acum este: a ne îngriji ca sĕ avemŭ în totŭ loculŭ scóle apte de a se educa într'ênsele viitorii cetăţenĭ ai patriei în mĕsura cerută de spiritulŭ luminatŭ alŭ seculului nostru. Tendinţa de a propăşi în sciinţe este vechiă la Românĭ, ea se pierde în întunecimea timpurilorŭ de tristă reminiscenţă, şi totuşĭ nu a perdutŭ nimica din importanţa sa. Profeticile cuvinte ale unui Cichindealŭ şi altorŭ eruditĭ nemuritorĭ ne indigitéză şi astăḑĭ calea pre care sĕ înaintămŭ catră scopulŭ nostru.

Scóla forméză caracterele marĭ, eroii admirabilĭ în lupte sângerόse ca şi în cele politice şi literare, scóla învaţă pre poporŭ a se feri de cursa şiarlatanilorŭ, a-şĭ preţui şi apĕra drepturile civice şi averea câştigată de străbunii sĕi cu sudorĭ crunte, ea inspiră putere de viaţă unei naţiunĭ, în scurtŭ: ea şi numai ea e scutulŭ şi salutea nóstră. Nicĭ o comună, nicĭ unŭ cătunŭ românŭ sĕ nu fiă lipsitŭ de acestŭ focularŭ alŭ fericirei. Lumina adecă cultura cea adevĕrată este uşa prin carea întrândŭ o naţiune în paradisulŭ libertăţii altorŭ popóre civilisate, va trăi în vecĭ.

Cu o satisfacţiune şi bucuriă inesprimabilă decĭ vinŭ a anunţa On. publicŭ alŭ veteranei nóstre sentinele »Gaz. Trans.,« că românimea transilvană are cu o scólă mai multŭ.

Poporulŭ gr. cat. din comuna Cigmău în comitatulŭ Huniădórei în ḑilele aceste a întreprinsŭ cu entusiasmŭ, diliginţă şi sacrificiu mare edificarea din materialŭ solidŭ a scólei sale întocmai după planulŭ prescrisŭ de regimŭ. Demne de amintire în respectulŭ acesta suntŭ frumósele merite ale m. on. d. protopopŭ Augustinŭ Blăşianŭ, care cu perseverenţă rară şi o stăruinţă infatigabilă a urmăritŭ de multŭ realisarea acestui opŭ mĕreţŭ, încâtŭ se împlinesce adagiulŭ: »gutta cavat lapidem non vi sed saepe cadendo«. Lucrarea se continuă fără întrerupere, şi zelulŭ cum şi abnegaţiunea poporului în acestŭ timpŭ de lipsă, ne îndreptăţescŭ a spera că cu ajutorulŭ lui Dḑeu edificiulŭ se va termina şi preda destinaţiunei sale încă în decursulŭ acestui anŭ.

După ce însă împrejurărĭ independente de voinţa nóstră au adusŭ cu sine, ca sĕ se înteţéscă încâtva lucrarea pănă a nu fi deplinŭ pregătiţĭ cu tóte mijlócele băneştĭ necesare, din acéstă causă vomŭ fi constrânşĭ a apela şi la ajutorulŭ confraţilorŭ noştri românĭ din giurŭ şi aiurea, rugându'i sĕ binevoéscă a oferi şi de astădată dinariulŭ lorŭ pre altarulŭ naţiunei şi patriei recunoscĕtóre, fiindŭ apoi de datorinţa nóstră a cuita cu mulţămită sumele donate.

Ioachimŭ Crişanŭ.
parochŭ gr. cat.

——○——

O alegere de adjunctŭ de notarŭ.

Chiusa, în 13 Iuniu 1885.

In 12 Iuniu a. c. s'a ţinutŭ în Chiusa alegerea unui adjunctŭ de notarŭ. Multora se va păre póte acésta întêmplare cu multŭ mai neînsemnată şi de nebăgatŭ în sémă decâtŭ sĕ aibă chiar publiculŭ vr'o cunoscinţă despre decurgerea ei. Décă vomŭ considera însĕ, cumcă în comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca, unde adjuncţii notarialĭ suntŭ sistemisaţĭ, aceştia pre lângă oficiulŭ de cancelariă mai au şi datorinţa de a strînge darea în tóte comunele aparţinĕtóre la cerculŭ notarialŭ — unŭ lucru nu neînsemnatŭ pentru poporulŭ de rêndŭ în mare parte necunoscĕtorŭ de carte — apoi că dênşii esplică tóte scrisorile şi actele oficióse în limba poporului şi mai alesŭ décă vomŭ considera, că poporulŭ dela adjuncţii notarialĭ, ca dela unii, cu carĭ vine în atingere mai de aprópe şi inmediată, în tóte afacerile sale cere sfatŭ şi îndrumare şi că în urmă, dênşii acestŭ sfatŭ ĭlŭ dau totdéuna aşa cum îi trage inima; vomŭ afla, că dêu o alegere de adjunctŭ notarialŭ nu este unŭ lucru atâtŭ de neînsemnatŭ. Din acéstă causă şi alegerea adjunctului notarialŭ din Chiusa, aflu cu cale, Domnule Redactorŭ, a vi-o împărtăşi. Étă-o:

Abḑicêndŭ fostulŭ adjunctŭ notarialŭ alŭ nostru, Românŭ, ne candidasemŭ numai decâtŭ érăşĭ unŭ Românŭ din comuna nóstră şi cu toţii eramŭ gata a-lŭ alege. In ḑiua alegerei, ne face presidiulŭ descoperirea cumcă concurenţĭ suntŭ trei: unŭ Românŭ (alŭ nostru.) unŭ Maghiarŭ şi unŭ jidanŭ.

Românulŭ a fostŭ respinsŭ, sub pretecstŭ că nu cunósce bine limba oficiósă. Orĭ ce protestŭ din partea alegĕtorilorŭ în contra acestei respingerĭ n'a ajunsŭ nimicŭ. S'a alesŭ jidanulŭ, celŭ mai puţinŭ calificatŭ. Dar sciţĭ cum? Étă cum:

In una din comunele cercului nostru notarialŭ, în comuna Pétra, este unŭ jidanŭ bogatŭ. Acestŭ jidanŭ, ḑice poporulŭ, când a venitŭ în comună, a venitŭ cu sdrenţele în spate. Prin speculaţiă jidovéscă, jidanulŭ din cestiune astăḑĭ a pusŭ mâna pe multe moşii întregĭ românescĭ, atâtŭ din Pétra, câtŭ şi din comuna vecină Mireşiulŭ românŭ. Pre cei mai mulţĭ posesorĭ, odată cu stare bună, i-a adusŭ la stare de cerşitorĭ. Acestŭ jidanŭ aduse cu sine şi pre candidatulŭ de mai susŭ. Pentru reeşirea lui a amăgitŭ apoi pre alegĕtorii atâtŭ din Pétra câtŭ şi din Mireşiŭ de s'au presentatŭ la alegere. M'am miratŭ multŭ de acésta mai cu sémă că la alegerea precedentă, când cu multă luptă amŭ alesŭ pe Românulŭ, şi când chiar amŭ fi avutŭ lipsă de alegĕtorĭ românĭ câtŭ de mulţĭ, Petrenii şi Mireşienii se presentară fórte puţinĭ. Se vede dar că de astădată mâna jidovéscă din satŭ a lucratŭ. Incepêndu-se votisarea, aşteptamŭ că Românii nu vorŭ vota. Dar ce sĕ vedĭ!? Votisarea o începe preotulŭ I G. din Pétră. Celŭ dintêiu votŭ, care se dă, se pronunţă cu numele jidanului, Edelstein Herman. Era guta (damblaua) sĕ ne lovéscă. Urméză apoi ceilalţĭ membri din Pétra. Unde a mersŭ păstorulŭ au mersŭ şi oile. Mai aveamŭ încă speranţă în votulŭ alegĕtorilorŭ din comunele rĕmase. Intr'adevĕrŭ că alegĕtorii din alte douĕ comune toţĭ au fostŭ contra jidanului. vinŭ însĕ în urmă alegĕtorii din Mireşiu, filiala preotului din cestiune, şi urmândŭ şi ei păstoriului lorŭ ne-au majorisatŭ. Étă dar că rizarului. de care Chiusenii îşĭ batéu jocŭ cu puţinŭ mai nainte şi rîdeau de dênsulŭ, trebue sĕ-i ḑică „domnŭ.«

Amŭ totŭ auḑitŭ că Petrenii şi Mireşienii suntŭ în buzunariulŭ acestui jidanŭ şi nu credeamŭ. Dar nu e mirare când acestŭ jidanŭ e primarŭ comunalŭ în Pétra, comună curatŭ românéscă, mai bine de ḑece anĭ spre ruşinea lorŭ. Prea multă laşitate!

Unulŭ din cei de faţă.

——○——

V. Alexandri şi literatura română.

Citimŭ în „Revista literară" din Bucurescĭ asupra publicaţiunei germane „Karl Schrattenthal:" Vasile Alexandri und Die rumaenische Literatur. Leipzig 1885.":

»Dela o vreme órecare se póte observa în Germania unŭ interesŭ din ce în ce crescêndŭ pentru istoria şi literatura română. Spiritulŭ germanŭ, tinde a crea, cum ḑice Göthe, »literatura universală, în care sĕ fie representate tóte literaturile din lume, elŭ caută şi găsesce frumseţile literare, căcĭ este mai bine dispusŭ a primi de pretutindenea. Incă de pe la 1854, gasimŭ baladele române traduse de Kotzebue, literatura populară este interpretată şi tradusă de K. Schuller; cea dintêiu colecţiune de basme române o avemŭ numai în traducerea germană a fraţilorŭ Schoth la 1847. Nuvele, romane, poesii, basme, au fostŭ traduse în anii din urmă de dómna Kremnitz, şi aicĭ în Bucurescĭ avemŭ de duoi anĭ deja o revistă germană „Bukarester Salon" de I. Betelheim, care are uniculŭ scopŭ a pune străinătatea în posiţiune de a cunósce mai deaprope viaţa intelectuală română.

»Ce minune decĭ, dacă găsimŭ în revista »Auf der Höhe,« care apare în Lipsca sub redacţiunea lui Sacher Masoch, unŭ studiu asupra unei figurĭ marcate din literatura română, precum este celŭ despre V. Alexandri, pe care voimŭ sĕ'lŭ aducemŭ la cunosciinţa publicului nostru.

„In acestŭ studiu se resimte influenţa lucrărilorŭ anteriόre, de carĭ amŭ pomenitŭ. Este o lucrare serióső, şi bine a făcutŭ autorulŭ d. Schrattenthal că s'a lăsatŭ sĕ fie călăuzitŭ şi de unŭ studiu analogŭ al d-lui Dulfu scrisŭ în limba maghiară. In genere, când autorĭ străinĭ scriu ceva despre literatura română, scriu mai multă fantaziă şi mai puţină ştiinţă în acea scriere. Se credŭ necontrolaţĭ, şi lumea primeşce fără sĕ mai caute dacă e aşa sau altfelŭ. Acum însă, judecata asupra literaturei române s'a modificatŭ puţinŭ şi studiulŭ lui Schrattenthal va contribui de asemenea la acéstă lucrare.

»Inainte de a vorbi de Alexandri, arată autorulŭ, ce e dreptŭ în modŭ rudimentarŭ, originea şi desvoltarea literaturei române; vorbeşce apoi de poeţii puţinŭ anteriorĭ şi contimporanĭ cu dênsulŭ, condiţiunile sub carĭ au lucratŭ; vorbeşce de Heliade, Goleştii, Văcăreşcii de la începutulŭ teatrului naţionalŭ, şi rolulŭ ce l'a jucatŭ Alexandri în renaşterea literară şi politică a României.

»Activitatea literară a lui Alexandri o divide în lirică, epică şi dramatică, caracterisând'o şi criticând-o, arătându părţile frumóse artistice prin carĭ a ajunsŭ Alexandri sĕ fie consideratŭ ca fruntaşulŭ literaturei române, dar nu mai puţinŭ defectele carĭ 'lŭ scobóră de pe trépta unde 'lŭ pune entusiasmulŭ.

»Iată cuvintele cu carĭ închee Schrattenthal studiulŭ sĕu:

»»După cele spuse, Alexandri este poetulŭ celŭ mai popularŭ alŭ României, escelentŭ pe tĕrĕmulŭ liricei, fericitŭ în poesia narativă — mai puţinŭ importantŭ ca dramaticŭ. Că a deschisŭ însă calea, ni se pare o faptă atâtŭ de mare, încâtŭ de sigurŭ nu 'i-o va uita naţiunea nicĭodată, dóră numai déca va voi sĕ 'i fie nerecunoscĕtóre.'«

„Ar trebui să fimŭ recunoscĕtorĭ d-lui Schratthenthal pentru acestŭ studiu, şi amŭ dori ca şi altĭ fruntaşĭ ai literaturei nóstre sĕ 'şĭ găséscă biografĭ şi apreciatorĭ drepţĭ în străinătate.«

Catastrofa dela tribunalulŭ din Thiers.

Étă după „Românulŭ" câteva amĕnunte asupra acestei catastrofe pe care ne-a semnalat-o o telegramă din Parisŭ:

In momentulŭ când se întêmplà accidentulŭ, era o mulţime imensă de lume grămădită la palatulŭ justiţiei din Thiers (Puy-le-Dôme). Tribunalulŭ corecţionalŭ judeca pe soţii Mercier, acusaţĭ, după sgomotulŭ publicŭ, că omorîseră pe unŭ copilaşŭ prin rĕulŭ tratamentŭ.

Acéstă afacere pasionase opiniunea publică; de aceea sala tribunalului corecţionalŭ fusese năpădită de o mare mulţime doritóre de a cunósce desnodămêntulŭ.

Scara de pétră ce conducea la alŭ doilea etagiu era asemenea înţesată de curioşĭ, carĭ nu putuseră sĕ apuce locŭ în sală.

De odată se audi unŭ sgomotŭ îngrozitorŭ: acéstă scară se dărâmase. Toţĭ acei nenorociţĭ asistenţĭ cădură unulŭ peste altulŭ în mijloculŭ unui potopŭ de petre şi de cărămidĭ.

Spectacolulŭ era înfiorătorŭ, mutilările îngrozitóre; numĕrulŭ victimelorŭ trece peste 120; în mijloculŭ dĕrâmăturilorŭ, vocile năbuşite ale murindilorŭ se amestecau cu strigătele sfîşietóre ale răniţilorŭ, carĭ nu putuseră sĕ fie scoşĭ afară.

Cea mai mare zăpăcélă domnì câteva minute în oraşulŭ Thiers. Locuitorii alergau în tóte părţile strigêndŭ şi gesticulândŭ; fiecare se temea că a perdutŭ pe unŭ membru din familiă în acéstă spăimêntătóre catastrofă.

Medicii alergară şi scóterea morţilorŭ şi a răniţilorŭ începù îndată. La nouĕ óre erau scóse deja de sub dĕrâmăturĭ douĕdecĭ cadavre şi şése-decĭ răniţĭ, carĭ au fostŭ duşĭ la spitalŭ. S'au petrecutŭ scene sfăşietóre pe timpulŭ acestei operaţiunĭ.

O altă versiune dice, că pe când mulţimea aştepta pe scară deschiderea uşilorŭ de la sala de audienţă, s'a întêmplatŭ acéstă catastrofă. Douĕ etage s'au scufundatŭ cu totulŭ. Vre-o cincĭdecĭ de persóne au scăpatŭ în sala de audienţă, dér tóte acelea care se aflau pe trepte au cădutŭ sub petre şi au fost striviţĭ.

Operaţiunea pentru scăpare a ţinutŭ o oră. Mai tóte victimele suntŭ meseriaşĭ; printre dênsele suntŭ mai multe femei. Trei sălĭ ale spitalului suntŭ pline de răniţĭ; unŭ mare numĕrŭ au fostŭ luaţĭ în oraşŭ.

După informaţiunile de până acum, numĕrulŭ morţilorŭ este de 24, acela alŭ persónelorŭ greu rănite este de 14 şi acela alŭ persónelorŭ uşorŭ rănite séu contusionate este de 150.

MULŢĂMITĂ PUBLICA.

Dómna Agnesŭ Duşoiu, patróna stégului nostru, cu ocasiunea maialului din anulŭ curentŭ a binevoitŭ a ne dărui pentru sporirea fondului nostru suma de fiorinĭ cincĭ-decĭ (50) valuta austriacă, pentru care darŭ mărinimosŭ i se aduce prin acésta cuvenita mulţămită publică.

Braşovŭ, 7 Iuniu 1885. COMITETULŬ

Societăţii tinerilorŭ comercianţĭ românĭ.

MULŢĂMITĂ PUBLICĂ.

La petrecerea aranjată de abiturienţii din Blaşiu în 16 c. au binevoitŭ a contribuí următorii P. T. Domnĭ şi Dómne. 1. Revs. d. Timoteu Cipariu prepositŭ 5 fl.; 2. D-na Ana F. Negruţiu 1 fl.; 3. D. Aureliu Florianu, prof. 1 fl.; 4. D. Emiliu Vlassa amploiatŭ, 2 fl.; 5. D. Georgiu Tatu esecutorŭ, 2 fl.; 6. D-ra Ilona Schedel, 1 fl.; 7. D. Ión F. Negruţiu prof. 2 fl.; 8. D. I. P. Reganulŭ docente 1 fl.; 9. D. Iuliu Nistorŭ cancelistŭ în curtea metrop. 1 fl.; 10. D. Georgiu Munteanu prof., 1 fl.; 11. D. Iacobŭ Brenduşanu advocatŭ, 2 fl.; 12. D-na Maria Raţiu 2 fl.; 13. D. Teodorŭ Onişioru propr. 1 fl.; 14. D. Iosifŭ Richter comis. financ. 1 fl.; 15. D. Silvestru Nestorŭ prof. 2 fl.; 16. D-na Rosalia Solomon 1 fl.; 17. D-na Cornelia Deacŭ 1 fl.; 18. D. Nicolau Şerbanŭ jur. de Pesta 1 fl.; 19. D. Aureliu Popa reserv sub locot. 1 fl;. 20. D-na Iuliana Vancea 2 fl.; 21. D-na Amalia Grama 1.; 22. D. Stefanŭ Pop paroch Mihalţiu, 2 fl.; 23. D. Victorŭ Schiszel farmacistŭ 1 fl.; 24. D. Basiliu Bucurŭ agentŭ la Albina, 2 fl.; 25. D. Iosifŭ Salmen comerciantŭ 2 fl.; 26. D. Stefanŭ Popŭ cancel. în curtea metrop. 1 fl.; 27. D-na Maria Popa proprietărésă, 2 fl.; 28. D. Isidorŭ Domşia compactorŭ, 1 fl. Suma 45 fl. v. a., din carĭ substrăgêndu-se spesele de 34 fl. 59 cr. rĕmâne venitŭ curatŭ de 10 fl. 41 cr. v. a., care sumă conformŭ scopului filantropicŭ, s'a donatŭ Societăţii „Concordia" din Blaşiu.

Blaşiu, în 18 Iuniu 1885

Em. Ordeanu, casarŭ, *Oct. Popŭ,* notarŭ.

ULTIME SCIRI.

La facultatea filosofică din Pesta se vorŭ înfiinţa în anulŭ viitorŭ şcolarŭ trei catedre nouĕ, spune „Hir.", şi anume una pentru limba şi literatura sêrbéscă, alta pentru englesa şi a treia pentru higiena generală.

— —

In comuna Dusnocŭ, comit. Pesta, a fostŭ Lunĭ unŭ focŭ, care a distrusŭ 60—70 de case împreună cu dependinţele lorŭ. La 6 Iuniu n. în comuna Sacali, comit. Abauj, au arsŭ 80 de case şi numeróse dependinţe; paguba e de vr'o 50,000 fl., dar partea cea mai mare a fostŭ asigurate In Malaţca au arsŭ 15 case.

— —

In Brünn s'au arestatŭ o mulţime de lucrătorĭ. S'au găsitŭ la ei totŭ felulŭ de arme: cuţite, drugĭ de ferŭ, boxurĭ ş. a. S'au luatŭ cele mai energice mĕsurĭ pentru împedecarea esceselorŭ.

— —

Din Simla se telegrafiază, că cutremurile de pămêntŭ s'au repeţitŭ cu mai mare violinţă. In districtulŭ Muzuforabad au peritŭ 2000 de persóne.

DIVERSE.

Comerţŭ miserabilŭ. — Adolf Knupfberg şi Moritz Zilberstein suntŭ doi ovrei abia debarcaţĭ în România din sfânta Rusiă, unde acestĭ emulĭ ai geşeftelorŭ ilicite înaugurară unŭ comerciu opritŭ de lege. Ovreulŭ Knupfberg a fost, precum scrie „Telegrafulŭ" agentulŭ unei agenţii din Odesa, care face traficŭ cu femeile, vêndêndu-le în robiă prin casele publice din Smirna, Constantinopole şi chiar Alexandria şi Cairo. Ancheta descoperindŭ acestŭ comerciu a arestatŭ dilele trecute la Odesa o mulţime de ovrei inculpaţĭ a fi făcutŭ comerciulŭ în cestiune, dér pe când se făceau arestărĭ s'a constatatŭ că doi ovrei, agenţĭ de frunte ai unei case fictive comerciale din Odesa, locuiescŭ dela unŭ timpŭ încóce în Galaţĭ, unde au înauguratŭ o sucursală pentru miserabilulŭ lorŭ comerciu. Poliţia din Galaţĭ, fiind avisată, a descoperitŭ, că ovreii în cestiune se află la Bucurescĭ şi în adevĕrŭ ierĭ séra s'au arestatŭ într'unŭ otelŭ micŭ din calea Griviţei doi miserabilĭ, carĭ s'au constatatŭ a fi sus-numiţii ovrei, fugiţĭ din Rusia. Impreună cu aceştĭ ovrei, s'au mai arestatŭ încă şi nisce vagabondĭ ovrei, ale cărorŭ nume nu se cunoscŭ.

***

Tortură înspăimêntătóre. — Citimŭ în diarulŭ „Tutova" din Bêrladŭ: In cătuna Pleşa, plasa Têrgu, judeţulŭ Tutova, unulŭ din fruntaşii locuitorĭ ai satului, care se bucură de cea mai frumósă reputaţiune morală în tótă plasa, şi care posede o posiţiune materială bine asigurată, a fostŭ dilele acestea atacatŭ nóptea, pe când intra în domiciliulŭ sĕu, de mai mulţĭ bandiţĭ criminalĭ, prindêndu-lŭ şi gâtuindu-lŭ tocmai în momentulŭ, când descuia uşa de la intrarea casei sale, ca sĕ intre în casă. Banditii criminalĭ îngrămădindu-lŭ într'o odaiă a casei au începutŭ a'lŭ mutila cu cuţitele şi a'lŭ arde cu lumânărĭ în modulŭ celŭ mai îngrozitorŭ, spre a'lŭ sili sĕ le arate loculŭ unde i s'arŭ găsi banii; nenorocita victimă resistà la tóte torturile bandiţilorŭ, până când 'şĭ perduse simţirile, rĕmânêndŭ întinsŭ în mijloculŭ casei aprópe mortŭ. Tâlharii credêndu'lŭ deja mortŭ, căutară pretutindenĭ în odăi, 'i dărâmară soba din casă şi găsiră 70 de napoleonĭ de aurŭ ascunşĭ în sobă, pe carĭ 'i-au luatŭ. După sĕvêrşirea acestei atrocităţĭ criminale, hoţii se depărtară, însă unulŭ din ei se întórnă la pacientulŭ torturatŭ sĕ vadă daca mai dă semne de viaţă, spre a'i da o ultimă lovitură cu o secure ce o avea în mână; unŭ tovaraşŭ alŭ acestui criminalŭ, grăbitŭ de a se face nevădutŭ 'lŭ rechiamă, dicêndu'i sĕ'lŭ lase sĕ nu 'şĭ mai facă de lucru cu pacientulŭ, căcĭ deja e mortŭ; apoi se îndepărtară. Spre diuă, nenorocitulŭ torturatŭ revenindu'şĭ în simţire, dă alarmă şi lumea intervine de a se convinge din viulŭ sĕu graiŭ de atrocităţile suferite de elŭ într'o nópte întrégă, fără ca vecinii măcarŭ sĕ fi simţitŭ ceva de cele ce se petrecură. Judele instructorŭ de pe lângă tribunalulŭ Tutova, împreună cu procurorulŭ, transportându-se la faţa locului, pare a fi doveditŭ şi prinsŭ pe aceştĭ monstri criminalĭ.

***

Secetă. — In împrejurimele oraşului Bârladŭ cu întréga moşiă a proprietăţei oraşului în întindere de mai multe mii de fălcĭ, încă de pe la începutulŭ lui Maiu, n'a mai cădutŭ nicĭ o picătură de plóiă, scrie diarulŭ bârlădeanŭ »Tutova.« Totulŭ are aspectulŭ uscăciunii ne mai vĕdute. Miile de vite de pe imaşulŭ têrgului nu au ce mânca, este o tristeţă generală. De vre-o douĕ dile domnesce o arşiţă teribilă însoţită cu unŭ vêntŭ violentŭ, care usucă şi ce a mai rĕmasŭ pe câmpŭ. Têrgulŭ vitelorŭ, care până acum era căutatŭ în oraşulŭ nostru, astădĭ a devenitŭ mai multŭ de câtŭ o glumă. Vêndĕrĭ nu se facŭ de locŭ, ba şi ce se mai vinde, din vite, suntŭ mai multŭ dăruite decâtŭ vêndute, oferindu-se nisce preţurĭ ridicule, mai puţinŭ de câtŭ jumĕtate din valórea vitei. Dacă va mai continua încă o sĕptĕmână fără sĕ avemŭ plóiă, mare parte din judeţulŭ nostru va fi ameninţatŭ de una din cele mai teribile nenorocirĭ: lipsă şi sĕrăciă complectă. Deja fênŭ nu vomŭ avea în jumĕtate judeţulŭ nostru.

***

Statua lui Darwin. — Archiepiscopulŭ de Canterbury, primatŭ alŭ Engliterei, a asistatŭ la 10 Iuniu, cu principele de Galles, preşedintele societăţii Regale din Londra şi tóte notabilităţile sciinţei, literaturei, frumóselorŭ arte şi ale lumei politice, la înaugurarea statuei lui Darwin în noulŭ Museu de istoriă naturală din South-Kensingnton. Statua lui Darwin este resultatulŭ uneia din subscripţiunile cele mai universale care s'a vĕdutŭ vreo dată. Chiarŭ procedura acestei subscripţiunĭ a fostŭ unŭ lucru ciudatŭ. A doua di după mórtea ilustrului naturalistŭ, suntŭ acum trei anĭ, societatea regală, care în altă parte ţine loculŭ Academiei de şciinţe, luà iniţiativa unui meetingŭ publicŭ chiarŭ în şedinţele séle şi votà cu aclamaţiunĭ unŭ apelŭ cătră toţĭ admiratorii lui Darwin, pentru rădicarea unuĭ monumentŭ demnŭ de dênsulŭ. Indată începură subscripţiunile din tóte părţile lumei: Francia, Germania, Olanda, Italia, Norvegia, Danemarca, Elveţia, Belgia, Austria, Statele-Unite, republicele Americei de Sudb, rivalisară, care mai de care, între ele. Intre tóte ţĕrile, Suedia se arĕtă mai entusiasmată. Tóte clasele fură representate pe listele de subscripţiune, dela milionerulŭ care trimitea o miă de lire sterline, şi mediculŭ dela ţéra care trimitea unŭ shilling, până la uceniculŭ de prăvăliă care trimitea 5 banĭ. Comitatulŭ esecutivŭ se găsì îndată în faţa unei sume atâtŭ de marĭ, încâtŭ fù nevoitŭ a o împărţi în douĕ: una pentru statute care s'a înauguratŭ, alta consacrată pentru crearea unui fondŭ specialŭ, disŭ fondulŭ Darwin, şi care va fi întrebuinţatŭ, pentru totdéuna, sub direcţiunea societăţii regale, la încurajarea cercetărilorŭ biologice. Esecutarea statuei a fostŭ încredinţată d-lui Boehm, unŭ sculptorŭ germanŭ stabilitŭ la Londra. Ea este de marmură şi sémĕnă fórte bine, fiindŭ făcută după mulagele luate îndată după mórtea lui Darwin, sub direcţiunea a doi amicĭ intimĭ ai sĕi, profesorulŭ Huxley şi sir Joseph Hooker. Statua a fostŭ pusă în capulŭ scărei de onóre, care duce la galeriile de zoologiă. Profesorulŭ Huxley a oferit'o din partea comitatului esecutivŭ aşa numiţilorŭ Trutees (fidelĭ comisarĭ) dela British Museum; principele de Falles a primit-o în numele lorŭ. Şi unulŭ şi altulŭ au pronunţatŭ, cu acéstă ocasiune, câte unŭ micŭ discursŭ, profesorulŭ vorbindŭ mai cu sémă de serviciile aduse sciinţei de Darwin, şi principele de caracterulŭ cosmopolitŭ alŭ manifestaţiunii. Museulŭ zoologicŭ din South-Kensington este, după cum se şcie, unŭ palatŭ clăditŭ de curêndŭ pe loculŭ esposiţiunii din 1851, pentru a primi colecţiunile de istoriă naturală trimise de British Museum. Câtŭ pentru palatulŭ dela Russell-square, elŭ este reservatŭ acum numai colecţiunilorŭ archeologice şi de stampe, în fine bibliotecei, carĭ au făcutŭ renumele lui.

***

Cutremurŭ de pămêntŭ. — Din Tiflis se vestesce că unŭ mare cutremurŭ de pămêntŭ s'a simţitŭ în partea orientală a Caucasului. Orăşelulŭ Sikuch, la nord-vestulŭ oraşului Derbent, a fostŭ cu totulŭ înghiţitŭ. Parte din locuitorĭ au fugitŭ. Pretutindenĭ s'au iscatŭ crăpăturĭ şi deschidĕturĭ fórte mari. Pagubile se potŭ evalua la mai multe milióne de ruble.

***

(†) *Necrologŭ.* — Iosifŭ Fülepŭ, comerciantŭ, în M.-Oşorheiu după o viaţă plină de neobosită activitate, în etate de 67 anĭ, şi-a datŭ nobilulŭ sĕu sufletŭ în mânile creatorului, în 17 Iuniu 1885 stilŭ nou. Rămăşiţele pămêntescĭ s'au înmormêntatŭ erĭ în 19 Iuniu st. n. în cimitirulŭ gr. cath. din M.-Oşorheiu.

Fie'i ţĕrîna uşóră!

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 19 Iuniu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	98 90
Rentă de hârtiă 5%	92.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	147.65
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	123 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	108.75
Bonurĭ rurale ungare	102.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C2.25
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale transilvane	101 50
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	117.25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	119 50
Renta de hârtiă austriacă	82.55
Renta de arg. austr.	83.25
Renta de aurŭ austr.	108 30
Losurile din 1860	139 25
Acţiunile băncei austro-ungare	858.—
Act. băncei de creditŭ ung.	287.75
Act. băncei de creditŭ austr.	288.40
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.86
Napoleon-d'orĭ	9.85—
Mărcĭ 100 împ. germ.	60.95
Londra 10 Livres sterlinge	124.25

Cursulu pieţei Braşovu

din 20 Iuniu st. v. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.94	Vênd.	8.95
Argint românesc	»	8 80	»	8.85
Napoleon-d'orĭ	»	9.85	»	9.87
Lire turcescĭ	»	11.10	»	11.15
Imperialĭ	»	10.10	»	10.15
Galbenĭ	»	5.80	»	5.84
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	123.—	»	125.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea întrégă.

Administratiunea »Gaz. Trans.«

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5·00	7.45	—
Predealŭ	—	9 45	12.50	—
	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra	10.29	1.30	8.01	—
	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9.45	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9.12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu	5.56	5.58	12.59	—
	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mezŏ-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare	10.37	9.13	—	4.05
	10.51	9.18	10.57	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 59	—
Szolnok	2 58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena	6.35	2.45	10.50	—
	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11	—
Mezŏ-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.45	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0[illegible]	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Cluşiu	—	10 01	5.05	6.43	—
	12.05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea	3.12	11.43	—	9.31	—
	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.09	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	--	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5.30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.37
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ	—	5.20	—	7.14	1.09
	—	5.3	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ	—	6.32	—	—	3.23
	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.40

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10 23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8 10	7.32	11.32
Szolnok	2.39	12.00	4 53
	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok	11.02	3.44	11.40
	11.12	4.02	12.00
Aradŭ	3.37	7.53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10 10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9.36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Haţegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.59

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7 40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3.10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10 54	6.45
Pui	8.50	11 37	7.25
Haţegŭ	9.31	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.